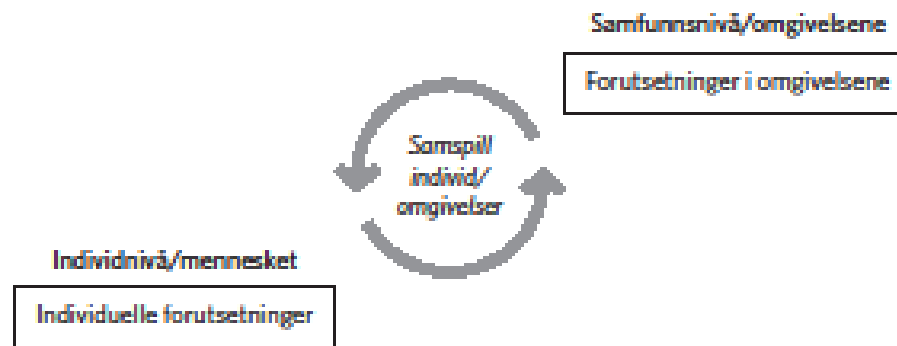

FN-konvensjonen: to problemstillinger

Inger Marie Lid
førsteamanuensis, Høgskolen i Oslo og
Akershus

ingermarie.lid@hioa.no

Funksjonshemming er relasjonell

Figur 2 En relasjonell forståelse av funksjonshemming. Funksjonshemming oppstår i et komplekst samspill mellom menneske og omgivelse.

FN-konvensjon: struktur

- Artikkel 1:
formål og presisering
- Artikkel 2:
definisjoner, bl.a. av universell utforming
- Artikkel 3:
generelle prinsipper
- Artikkel 9:
tilgjengelighet

Universell utforming

Med "universell utforming" menes utforming av produkter, omgivelser, programmer og tjenester på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker, i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpassing og en spesiell utforming.

Generelle prinsipper

- Iboende verdighet
- ikke-diskriminering,
- Deltakelse og inkludering,
- mangfold,
- like muligheter,
- tilgjengelighet,
- likestilling,
- respekt for utviklingsmuligheter

Utdanning

- Hvordan kan kommuner og fylker bidra til at skolen blir tilgjengelig for alle og Norges forpliktelser etter FNs konvensjon om nedsatt funksjonsevne oppfylles på dette området?
- Artikkel 8,9,19,21,24,29,30

Utdanning som fellesgode

Artikkel 9:

For at mennesker med nedsatt funksjonsevne skal få et selvstendig liv og kunne delta fullt ut på alle livets områder, skal partene treffe hensiktsmessige tiltak for å sikre at mennesker med nedsatt funksjonsevne på lik linje med andre får tilgang til (...)

bygninger, veier, transport og andre innendørs og utendørs tilbud, herunder **skoler**, boliger, helsetjenestens lokaler og **arbeidsplasser**,

Aktuelle artikler:

19: retten til selvstendig liv og til å være en del av samfunnet. Dette betyr å kunne leve i samfunnet med valgmuligheter.

21: Ytringsfrihet og meningsfrihet, tilgang til informasjon. Dette betyr bl.a. å kunne få informasjon i tilgjengelig format og ytre seg til andre

24: Utdanning.

Skolen er en del av lokalsamfunnet

- Hva kan holdningsendringer bety for opplevd likeverd og for tilgjengelighet?
- Hvordan kan kommunene og fylkene bruke konvensjonens bestemmelser om tiltak rettet mot holdningsendringer og tiltak for å øke kunnskapen om universell utforming og tilgjengelighet ?
- Fortalen, artikkel 1, 3, 4, 8, 12, 17, 29

Kunnskapsfelt: artikkel 4

- i) å fremme opplæring i de rettigheter som er nedfelt i denne konvensjon, for fagfolk og personale som arbeider med mennesker med nedsatt funksjonsevne, slik at de lettere kan sørge for den bistand og de tjenester som garanteres gjennom disse rettigheter.

Konvensjonens fortale

e) som erkjenner at funksjonshemming er et begrep i utvikling, og at funksjonshemming er et resultat av interaksjon mellom mennesker med nedsatt funksjonsevne og holdningsbestemte barrierer og barrierer i omgivelsene som hindrer dem i å delta fullt ut og på en effektiv måte i samfunnet, på lik linje med andre,

Artiklene

1: Respekt for iboende verdighet

3: ikke-diskriminering, deltakelse og inkludering, like muligheter, likestilling, respekt for utviklingsmuligheter

8: fremme positiv holdning, anerkjennelse av ferdigheter og evner, respektfull holdning til rettighetene på alle nivåer i utdanningssystemet

12 og 17: Anerkjennes som personer, respekt for integritet

29: fremme et miljø for deltakelse og ikke-diskriminering

Universell utforming som kunnskapsområde

Generelle forpliktelser, statene skal

4 f) å iverksette eller fremme forskning og utvikling av varer, tjenester, utstyr, bygg, anlegg og opparbeidede uteområder som er universelt utformet i samsvar med definisjonen i artikkel 2 i denne konvensjonen

Samfunnsdeltakelse bredt forstått

Retten til å ha rettigheter er også retten til å høre til. Retten til å være en del av menneskelige fellesskap og kunne påvirke sine omgivelser.

- Menneskets skrøpelighet, fysisk og mentalt blir fundament for universell rettigheter.
- Kunnskap om at mennesker har rettigheter.
- Kunnskap om universell utforming og likeverdig tilgjengelighet